

โครงการคุณธรรม “THE MAGIC OF MILK BAGS” เปลี่ยนถุงนมธรรมดาให้มีคุณค่า

ผู้รับผิดชอบโครงการ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/5

ครูที่ปรึกษา
นางสุวนา ขัดเงางาม
นางสาวกสมา สุตะวงศ์

โรงเรียนพุทธโสภณ สปป.เชียงใหม่ เขต 1

โครงการคุณธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

๑) ชื่อโครงการ

"The Magic of Milk Bags" เปลี่ยนถุงนมธรรมดาให้มีคุณค่า

ครูที่ปรึกษา

1. นางสุวนา ชัดเงางาม

ครูที่ปรึกษาหลัก

2. นางสาวกสมา สุตะวงศ์

ครูที่ปรึกษาหลัก

๒) ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน เป็นนโยบายของรัฐบาลไทยที่มุ่งส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยจัดให้มีการแจกนมให้แก่นักเรียนทุกวันทำการ ซึ่งนมที่ใช้ในโครงการนี้ส่วนใหญ่บรรจุในถุงพลาสติกหรือกล่องกระดาษขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม การบริโภคนมดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาขยะนมสะสมภายในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาขยะนมในห้องเรียนเกิดจากพฤติกรรมของนักเรียนที่ขาดจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้ถูกที่ รวมถึงการขาดระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพภายในโรงเรียน นักเรียนหลายคนมักทิ้งถุงนมไว้บนโต๊ะเรียน ใต้เก้าอี้ หรือตามมุมห้อง ส่งผลให้ภายในห้องเรียนเกิดความสกปรก มีกลิ่นอับ และเป็นแหล่งสะสมของเชื้อโรคและแมลง ซึ่งส่งผลเสียต่อสุขอนามัยของนักเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้โดยรวม

นอกจากนี้ ถุงนมพลาสติกยังเป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยาก หากไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกวิธีก็จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ทั้งการปนเปื้อนในดินและแหล่งน้ำ รวมถึงปัญหามลพิษจากพลาสติก ซึ่งเป็นประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน

จากปัญหาดังกล่าว นักเรียนป.๕/๕ ได้เล็งเห็นคุณค่าของวัสดุเหลือใช้และเกิดแนวคิดสร้างสรรค์ในการนำถุงนมที่ใช้แล้วกลับมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของที่มีประโยชน์ แทนที่จะปล่อยให้กลายเป็นขยะ ไม่ว่าจะเป็นการนำถุงนมมาทำความสะอาด ตัด และสานเป็น ที่รองแก้ว ที่มีความทนทานและลดลายสวยงาม การนำถุงนมหลายใบมาถักทอหรือเย็บต่อกันเป็น กระเป๋าอเนกประสงค์ ที่สามารถใช้งานได้จริงในชีวิตประจำวัน การตัดและประกอบถุงนมเป็น ผ้ากันเปื้อน สำหรับใช้ในกิจกรรมศิลปะหรืองานฝีมือภายในห้องเรียน ตลอดจนการนำถุงนมมาออกแบบตัดเย็บเป็น ชุดรีไซเคิล เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมประกวดหรือแสดงความคิดสร้างสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ

แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับหลักการ ๓R ได้แก่ Reduce, Reuse และ Recycle อันเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน นอกจากนี้จะช่วยลดปริมาณขยะในห้องเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการออกแบบและความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้แก่เรียนอีกด้วย

๓) หลักธรรมที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วย คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วยธรรม 4 ประการ ซึ่งสามารถนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการทำโครงการได้อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน ดังนี้

1. ฉันทะ — ความรักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ

ฉันทะ คือ ความพอใจ รักและเต็มใจที่จะทำสิ่งนั้นด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เพราะถูกบังคับ

ในโครงการนี้หมายถึง...นักเรียนเกิดความสนใจและใส่ใจต่อปัญหาขยะถุงนมในห้องเรียนด้วยตนเอง มองเห็นว่าถุงนมที่ถูกทิ้งเกลื่อนนั้นสามารถนำกลับมาสร้างประโยชน์ได้ จึงเกิดความอยากลงมือทำโครงการนี้อย่างจริงจัง

2. วิริยะ — ความเพียรพยายามอย่างไม่ย่อท้อ

วิริยะ คือ ความขยันหมั่นเพียร อดทน และมุ่งมั่นลงมือทำอย่างต่อเนื่อง แม้จะเจออุปสรรค

ในโครงการนี้หมายถึง... การที่นักเรียนต้องเก็บสะสมถุงนมทุกวันอย่างสม่ำเสมอ ล้างทำความสะอาด ตาก ตัด และประดิษฐ์ชิ้นงานซึ่งล้วนต้องใช้เวลาและความอดทน โดยเฉพาะเมื่อชิ้นงานชำรุด ไม่สวยงามตามที่ตั้งใจ หรือวัสดุไม่เพียงพอ นักเรียนที่มีวิริยะจะไม่ละทิ้งงานกลางคัน แต่จะแก้ปัญหาและลงมือทำต่อไปจนสำเร็จ

3. จิตตะ — ความตั้งใจและมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่

จิตตะ คือ การเอาใจใส่ ทุ่มเท และมีสมาธิจดจ่ออยู่กับงานที่ทำอย่างไม่วกแวก

ในโครงการนี้หมายถึง... นักเรียนให้ความสำคัญกับโครงการอย่างจริงจัง โดยการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน และมุ่งมั่นทำในส่วนของตนให้ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบลวดลาย การตัดเย็บ หรือการนำเสนอผลงาน นักเรียนทุกคนในกลุ่มต้องมีจิตตะเพื่อให้ชิ้นงานออกมามีคุณภาพ

4. วิมังสา — การใคร่ครวญและพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่ง

วิมังสา คือ การใช้ปัญญาพิจารณาไตร่ตรอง ทบทวนงานที่ทำ และหาแนวทางปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นเสมอ

ในโครงการนี้หมายถึง... หลังจากประดิษฐ์ชิ้นงานแต่ละชิ้น นักเรียนควรนำผลงานมาวิเคราะห์ร่วมกันว่า ดอกไม้มีความสวยงามสมบูรณ์ไหม ที่รองแก้วแข็งแรงเพียงพอหรือไม่ กระเป๋าสวยงามและใช้งานได้จริงหรือเปล่า ชุดรีไซเคิลมีจุดบกพร่องตรงไหนบ้าง แล้วนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

๔) วัตถุประสงค์

๔.๑ ด้านความรู้ (Knowledge) นักเรียนสามารถอธิบายสาเหตุและผลกระทบของปัญหาขยะถุงนมในห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้อง

๔.๒ ด้านกระบวนการปฏิบัติ (Process) นักเรียนสามารถวางแผน แบ่งหน้าที่ และดำเนินการเก็บสะสม ทำความสะอาด และคัดแยกถุงนมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสามารถประดิษฐ์สิ่งของจากถุงนมที่ใช้แล้ว เช่น ดอกไม้ ที่รองแก้ว กระเป๋า ผ้ากันเปื้อน และชุดรีไซเคิล ได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ

๔.๓ ด้านเจตคติ (Attitude) นักเรียนเกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักว่าการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อส่วนรวมได้

๕) เป้าหมาย

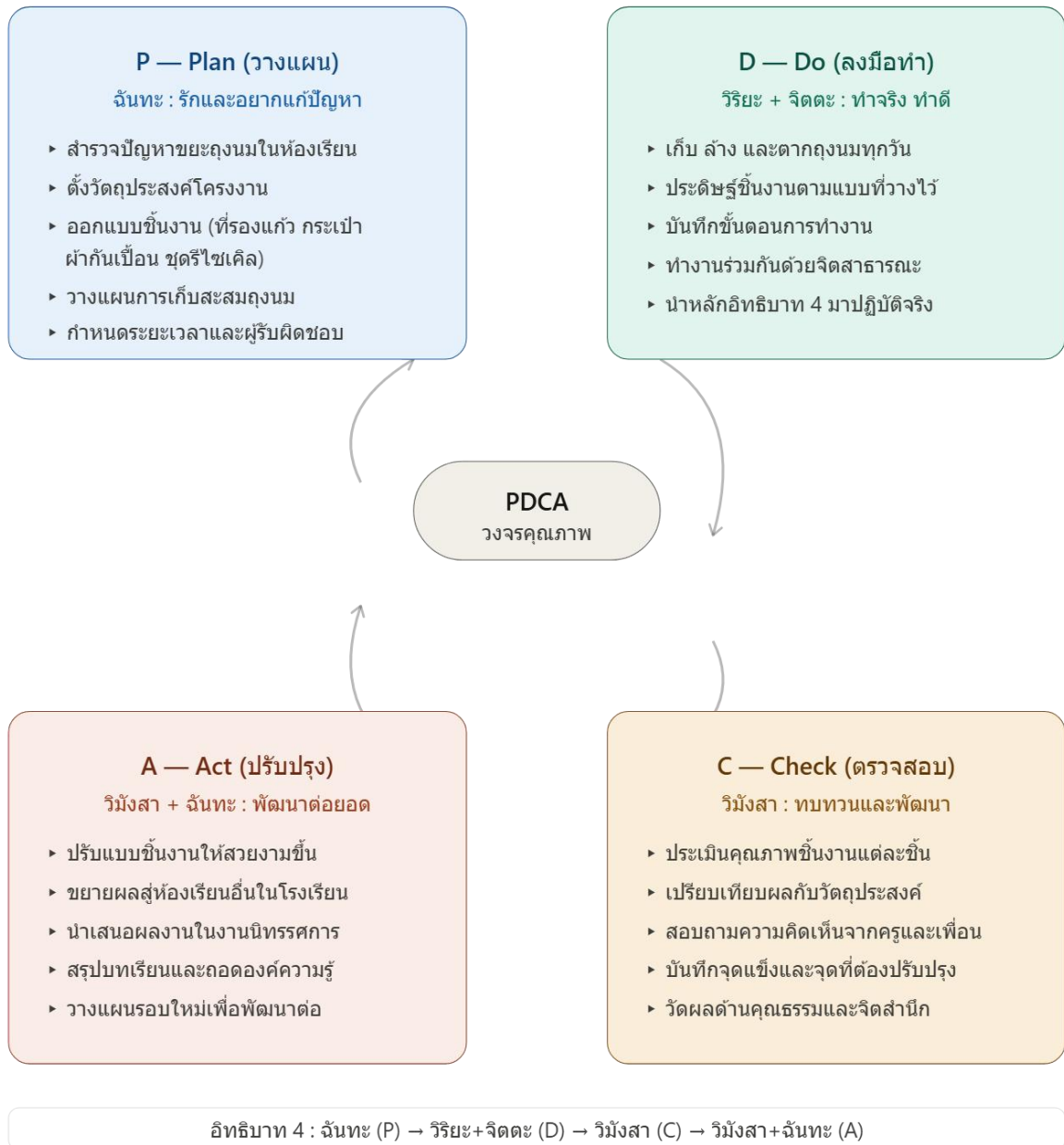
เป้าหมายเชิงปริมาณ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ จำนวน ๓๐ คน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- นักเรียนระดับชั้น ป.๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ ร้อยละ ๑๐๐ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักว่าการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อส่วนรวมได้
- เป้าหมายระยะสั้น (ระยะเวลา ๖ เดือน)
จะพัฒนาได้ร้อยละ ๗๐
- เป้าหมายระยะยาว (ระยะเวลา ๑๒ เดือน)
จะพัฒนาได้ครบตามเป้าหมาย ภาคเรียนที่ ๑ - ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๘ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๖๙
- สถานที่ : โรงเรียนพุทธิโสภณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕

๖) Model ของโครงการ

๑. ขั้นตอนการวางแผน **P: PLAN** เชื่อมกับ ฉันทะ

นักเรียนต้องเกิดความรักและอยากแก้ปัญหาขณะลงมือในห้องเรียนขึ้นมาเองอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพราะถูกบังคับ ฉันทะจะนำไปสู่การสำรวจปัญหาอย่างจริงจัง ตั้งคำถามว่าทำไมลงมือจึงกลายเป็นขยะ เราจะเปลี่ยนมันให้มีคุณค่าได้อย่างไร จากนั้นจึงวางแผนออกแบบชิ้นงาน กำหนดวัตถุประสงค์ แบ่งหน้าที่ และวางตารางเวลาการทำงานร่วมกัน กระบวนการวางแผนที่ดีเกิดได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนมีฉันทะเป็นพื้นฐาน เพราะหากไม่รักและไม่สนใจ แผนงานที่วางไว้ก็จะเป็นความหมายและไม่ถูกนำไปปฏิบัติจริง

๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน **D: DO** เชื่อมกับ วิริยะ และ จิตตะ

เมื่อมีแผนแล้ว ขั้นตอน Do คือการลงมือปฏิบัติจริงซึ่งต้องอาศัยธรรมสองข้อทำงานร่วมกัน วิริยะ คือความเพียรพยายามที่ทำให้นักเรียนเก็บสะสมลงมือทุกวันอย่างไม่ขาดสาย ล้างทำความสะอาด ตาก ตัด และประดิษฐ์ชิ้นงานต่อเนื่องแม้จะเหนื่อยหรือพบอุปสรรค เช่น วัสดุไม่เพียงพอ หรือชิ้นงานไม่สวยงามตามที่ตั้งใจ วิริยะจะทำให้ไม่ยอมแพ้กกลางคัน ส่วน จิตตะ คือความตั้งใจและมีสมาธิในการทำงาน ทำให้นักเรียนมุ่งมั่นกับหน้าที่ของตนเองในกลุ่ม ไม่วอกแวก ใส่ใจในรายละเอียดของชิ้นงาน ทั้งความแข็งแรง ความสวยงาม และประโยชน์ใช้สอย วิริยะและจิตตะจึงเป็นคู่ธรรมที่ขาดกันไม่ได้ในขั้นตอนนี้ วิริยะทำให้ทำต่อเนื่อง จิตตะทำให้ทำได้ดี

๓. ขั้นตอนการตรวจสอบ **C: CHECK** เชื่อมกับ วิมังสา

หลังจากลงมือทำแล้ว ขั้นตอน Check คือการนำวิมังสา หรือปัญหาในการไตร่ตรองมาใช้อย่างเต็มที่ นักเรียนต้องกลับมาตั้งคำถามกับชิ้นงานของตนเองอย่างตรงไปตรงมาว่า ที่รองแก้วที่ทำออกมาแข็งแรงพอหรือไม่ กระเป๋าสสามารถใช้งานได้จริงหรือยัง ชุดรีไซเคิลมีจุดบกพร่องตรงไหน นักเรียนต้องรับฟังความคิดเห็นจากครูและเพื่อน เปรียบเทียบผลที่ได้กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น และบันทึกสิ่งที่ค้นพบอย่างละเอียด วิมังสาในขั้นนี้ไม่ใช่การวิจารณ์เพื่อโทษ แต่เป็นการใช้ปัญญาเพื่อเรียนรู้จากสิ่งที่ทำ ซึ่งถือเป็นคุณธรรมสำคัญที่นักเรียนต้องฝึกฝน

๔. ขั้นตอนการปรับปรุงพัฒนา **A: ACT** เชื่อมกับ วิมังสา และ ฉันทะ

ขั้นตอนสุดท้าย Act คือการนำสิ่งที่เรียนรู้จากการตรวจสอบมาลงมือแก้ไขและพัฒนา ยังคงต้องใช้วิมังสาเพื่อตัดสินใจว่าจะปรับปรุงอะไร อย่างไร และเพิ่มเติมส่วนใด จากนั้นฉันทะก็กลับมามีบทบาทอีกครั้ง เพราะการพัฒนาต่อยอดจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อนักเรียนยังคงรักและเชื่อมั่นในคุณค่าของโครงการนี้ ขั้น Act ไม่ใช่จุดสิ้นสุด แต่คือจุดเริ่มต้นของวงจรรอบใหม่ ซึ่งหมายความว่าฉันทะที่ถูกเติมพลังด้วยประสบการณ์จริงจะนำไปสู่การวางแผน Plan ใหม่ที่ดีกว่าเดิม และวงจร PDCA ก็หมุนต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

๗) อธิบายขั้นตอน กระบวนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การสร้างกลุ่ม

นักเรียนดำเนินการสร้างกลุ่มโดยจับกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ ๕ - ๖ คน จากนั้นบันทึกรายชื่อทุกคนในกลุ่ม โดยให้นักเรียนดำเนินการคัดเลือกตำแหน่ง ประธาน รองประธาน และเลขานุการ ภายในกลุ่มตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่ม แล้วให้นักเรียนบันทึกรายชื่อสมาชิกภายในกลุ่มของตนเอง

ขั้นตอนที่ ๒ การเริ่มต้นคิดทำโครงการ

การสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความตระหนักรู้ในการเลือกประเด็นหัวข้อในการทำโครงการคุณธรรมของห้องเรียน ป.๕/๕ นั้น ได้เริ่มจากการพูดคุยสร้างจินตนาการเรื่องของการทำความดีที่เราสามารถทำได้ในห้องเรียน มีการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นความสงสัยของนักเรียน โดยลองให้นักเรียนได้คิดประเด็นความดีกลุ่มละ ๑ อย่าง จากนั้นครูรวบรวมประเด็นความดีของนักเรียนทั้งห้องมานำเสนอ และร่วมกันอภิปรายในห้องเรียนว่า เราสามารถจะเลือกประเด็นความดีใดได้บ้าง ให้แต่ละกลุ่มมีการพูดคุยกัน และช่วยกันเขียนลงในใบงานคำถาม ๕ ข้อ ครูคอยให้คำแนะนำเป็นครั้งคราว ปลอ่ยกให้นักเรียนเขียนความคิดของตนเอง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ได้ตกลงเลือกประเด็นความดีร่วมกันทุกกลุ่มในเรื่องของ “ความรับผิดชอบ” จากนั้นครูที่ปรึกษาให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดและตอบคำถามลงในใบงานจำนวน ๕ ข้อ และสรุปผังมโนทัศน์ เพื่อเริ่มต้นในการทำโครงการตามที่กลุ่มของตนเองคิดไว้

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างการมีส่วนร่วม ผ่านการทำประชาพิจารณ์และประชามติ

ให้กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการทุกกลุ่มนำเสนอโครงการต่อเพื่อนในห้องเรียน แล้วให้เพื่อนนักเรียนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการ โดยมีครูที่ปรึกษาคอยให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นการใช้คำถามให้มาก ครูเขียนสรุปข้อเสนอแนะของแต่ละกลุ่มบนกระดาน จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มจดบันทึกข้อเสนอแนะที่ได้รับจากเพื่อน ๆ และครูที่ปรึกษา

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ทุกคน ร่วมกันทำประชามติเลือกหัวข้อโครงการของกลุ่มที่น่าสนใจและสามารถทำได้จริง โดยการยกมือ ครูนับจำนวนที่ยกมือเห็นพ้องในโครงการ ซึ่งโครงการที่ได้รับเลือกเป็นหัวข้อความรับผิดชอบ นักเรียนทั้ง ๓๐ คนยกมือเป็นเอกฉันท์ คิดเป็นคะแนนเสียงโหวตรับรองโครงการเกิน ๘๐% ของจำนวนนักเรียนทั้งห้อง ครูที่ปรึกษาจึงให้โครงการนั้นผ่านการรับรอง และได้รับประชามติเลือกเป็นโครงการคุณธรรมห้องเรียน ในปีการศึกษา ๒๕๖๘

จากนั้นได้มีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการตามกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย และให้แต่ละคนระดมความคิดช่วยกันในการกำหนดรายละเอียด ขอบเขตของความรับผิดชอบในการส่งงาน

ขั้นตอนที่ ๔ ตลาดนัดผังมโนทัศน์โครงการ

นักเรียนแต่ละกลุ่มนำแผนผังมโนทัศน์โครงการคุณธรรมไปนำเสนอให้เพื่อนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โดยมีการนำเสนอความน่าสนใจของโครงการของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนนักเรียนห้องอื่นอย่างสร้างสรรค์ จากนั้นให้นักเรียนมาสรุปเป็นคำพูดร่วมกันในห้องเรียนถึงประสบการณ์และสิ่งที่ได้เรียนรู้หลังจากการไปนำเสนอและดูโครงการคุณธรรมของห้องเรียนอื่น

ขั้นตอนที่ ๕ การสำรวจปัญหา - การหาข้อมูลสถิติ

- ครูใช้การตั้งคำถามด้วย ๕w ได้แก่ Who What Where When Why How (ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ทำไม และอย่างไร) เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมโครงการ
- ให้นักเรียนคิดวิธีการสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา โดยการสัมภาษณ์สอบถาม มีกลุ่มเป้าหมายในระยะเริ่มต้น คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ จำนวน ๓๐ คน
- เมื่อสำรวจสภาพปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยในห้องเรียน พบว่ามีถุงนมที่มักจะถูกทิ้งไว้ข้ามวันจนส่งกลิ่นเหม็น

ขั้นตอนที่ ๖ การปรับปรุงผังมโนทัศน์ - การจัดทำร่างโครงการ

- หลังจากทำการสำรวจข้อมูลสถิติอย่างชัดเจนแล้ว นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลจากการสำรวจข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากสมาชิกแต่ละกลุ่มและจากครูที่ปรึกษาโครงการมาพูดคุยปรึกษากัน แล้วทำการปรับปรุงผังมโนทัศน์ของโครงการคุณธรรมห้องเรียนใหม่อีกครั้ง

ขั้นตอนที่ ๗ การลงมือทำงาน ช่วงที่ ๑

ขั้นตอนที่ ๘ การประชุมเพื่อทบทวนการทำงานช่วงที่ ๑

ขั้นตอนที่ ๙ การลงมือทำงาน ช่วงที่ ๒

ขั้นตอนที่ ๑๐ การประชุมสรุปผล

นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลการทำโครงการคุณธรรม โดยสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ออกมาเป็นแผนผังความคิดของกลุ่มตนเอง เกี่ยวกับบทบาทเรื่องของคุณสมบัติชอบ ต่อสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักว่าการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อส่วนรวมได้และนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมโครงการคุณธรรมห้องเรียนที่เสร็จสิ้นแล้ว

การประชุมโครงการคุณธรรม "The Magic of Milk Bags" พฤติกรรมพึงชี้ · วิธีการประเมิน · เครื่องมือประเมิน			
ด้าน / คุณธรรม	พฤติกรรมพึงชี้	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
ด้านความรู้ (Knowledge) อิทธิบาท 4 + หลัก 3R	<ul style="list-style-type: none"> อธิบายสาเหตุขณะลงนมได้ บอกหลัก 3R ได้ถูกต้อง อธิบายอิทธิบาท 4 ได้ เชื่อมโยงธรรมกับงานได้ ตอบคำถามจากครูได้ถูก 	<ul style="list-style-type: none"> ทดสอบ ซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ บันทึกครู แบบสังเกต
ด้านกระบวนการ (Process) วิริยะ + จิตตะ + วิมังสา	<ul style="list-style-type: none"> เก็บถุณนมทุกวันสม่ำเสมอ ล้างและตากถุณนมก่อนใช้ ประดิษฐ์ชิ้นงานได้จริง แบ่งหน้าที่และทำงานเป็นทีม บันทึกขั้นตอนการทำงาน ปรับปรุงชิ้นงานหลังรับข้อเสนอแนะ 	<ul style="list-style-type: none"> สังเกตการณ์ ตรวจชิ้นงาน ตรวจสอบสมุดบันทึก ประเมินชิ้นงาน 	<ul style="list-style-type: none"> แบบสังเกต แบบประเมินชิ้นงาน สมุดบันทึก Rubric scoring
ด้านเจตคติ (Attitude) ฉันทะ + จิตสาธารณะ + ความรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> ไม่ทิ้งถุณนมเรียราดเอง ชักชวนเพื่อนร่วมโครงการ พูดถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม ภูมิใจนำเสนอผลงาน ทำงานด้วยความสมัครใจ ใส่ใจเพื่อนในกลุ่มด้วยกัน แสดงความเป็นผู้นำ 	<ul style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรม สัมภาษณ์ ประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน 	<ul style="list-style-type: none"> แบบสังเกต แบบประเมินตนเอง แบบประเมินเพื่อน แบบสัมภาษณ์
เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) — 4 ระดับ			
4 — ดีเยี่ยม ทำได้ครบ ต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่าง	3 — ดี ทำได้สม่ำเสมอ ด้วยตนเอง	2 — พอใช้ ทำได้บางครั้ง ต้องการกระตุ้น	1 — ต้องปรับปรุง ยังทำไม่ได้ ต้องการความช่วยเหลือ
ผู้ประเมิน : ครูผู้สอน + นักเรียนประเมินตนเอง + เพื่อนประเมินเพื่อน (360°) ระยะเวลา : ก่อนทำโครงการ · ระหว่างดำเนินงาน · หลังเสร็จสิ้น			

ขั้นตอนที่ ๑๑ การจัดทำสื่อนำเสนอโครงการ

หลังจากการดำเนินการกิจกรรมเสร็จสิ้น นักเรียนแต่ละกลุ่มมีการนำแผนผังสรุปรวบยอดจากการทำโครงการคุณธรรม โดยมีสรุปประเด็นให้เข้าใจง่ายขึ้น ชัดเจน นักเรียนแต่ละกลุ่มเมื่อนำเสนอโครงการคุณธรรมของห้องเรียนเสร็จสิ้น ก็จะมีการเผยแพร่ผลงานของกลุ่มตนเองภายในโรงเรียน มีการตีพิมพ์ผลงานการนำเสนอของแต่ละกลุ่มบริเวณตามอาคารเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนชั้นเรียนอื่น ๆ ได้เข้ามาเยี่ยมชม

ขั้นตอนที่ ๑๒ ตลาดนัดโครงการคุณธรรม

ทางโรงเรียนกำหนดการให้ทุกห้องเรียนมีการนำเสนอผลการดำเนินกิจกรรมโครงการคุณธรรมห้องเรียน ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ โดยให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดเลือกตัวแทนนักเรียนที่รับผิดชอบโครงการออกมานำเสนอโครงการของห้องเรียน

จากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการคุณธรรมของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ พบว่านักเรียนมีผลการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้

๑. ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภน ไม่มีขยะที่เกิดจากถุงนม

๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภน ร้อยละ ๑๐๐ สามารถวางแผน แบ่งหน้าที่ และดำเนินการเก็บสะสม ทำความสะอาด และคัดแยกถุงนมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งยังสามารถประดิษฐ์สิ่งของจากถุงนมที่ใช้แล้ว เช่น ดอกไม้ ที่รองแก้ว กระเป่า ผ้ากันเปื้อน และชุดรีไซเคิล ได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ

ดังนั้นจากการพัฒนานักเรียนตามโครงการคุณธรรมของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ นักเรียนมีการพัฒนาในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม ดังนี้

นักเรียนที่เป็นนักเรียนแกนนำเป็นผู้กระตุ้นเตือนเพื่อนๆ ให้เกิดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักว่าการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อส่วนรวมได้

นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าของความร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองจากการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้จนโครงการสำเร็จ และมีความมุ่งมั่นที่จะนำคุณธรรมดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง

๘) หลักธรรม/พระราชดำรัส/พระราชดำริ/คำสอน (ถ้ามี)

๑. หลักธรรม

อิทธิบาท ๔ (หลักแห่งความสำเร็จ) เหมาะสมมากกับกระบวนการทำโครงการ ประกอบด้วย

- ฉันทะ — รักและสนใจในการประดิษฐ์สิ่งของจากถุนนม
- วิริยะ — มุมานะลงมือทำด้วยความพยายาม
- จิตตะ — ตั้งใจและมีสมาธิในการสร้างสรรค์ผลงาน
- วิมังสา — คิดทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาชิ้นงานให้ดียิ่งขึ้น

๒. ศาสตร์พระราชา (พระราชดำรัส, พระบรมราโชวาท)

การทำงานให้มีประสิทธิผลและให้ดำเนินไปได้โดยราบรื่นนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องทำด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนจุดประสงค์ที่แท้จริงของงาน สำคัญที่สุด ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า "ความรับผิดชอบ" ให้ถูกต้อง ขอให้เข้าใจว่า "รับผิดชอบ" ไม่ใช่การรับโทษ หรือถูกลงโทษ "รับผิดชอบ" ไม่ใช่รับรางวัล หรือรับคำชมเชย การรู้จักรับผิดชอบ หรือยอมรับรู้ว่าอะไรผิดพลาดเสียหาย และเสียหายเพราะอะไร เพียงใดนั้น มีประโยชน์ทำให้บุคคลรู้จักพิจารณาตนเอง ยอมรับความผิดของตนเองโดยใจจริง เป็นทางที่จะช่วยให้แก้ไขความผิดได้ และให้รู้ว่าจะต้องปฏิบัติแก้ไขใหม่ ส่วนการรู้จักรับชอบ หรือรู้ว่าอะไรถูก อันได้แก่ถูกตามความมุ่งหมาย ถูกตามหลักวิชา ถูกตามวิธีการนั้น มีประโยชน์ทำให้ทราบแจ้งว่า จะทำให้งานสำเร็จสมบูรณ์ได้อย่างไร จักได้ถือปฏิบัติต่อไป นอกจากนั้น เมื่อเข้าใจความหมายของคำว่า "รับผิดชอบ" ตามนัยดังกล่าวแล้ว ผู้ที่เข้าใจซึ่งในความรับผิดชอบ จะสำนึกตระหนักได้ทันทีว่า ความรับผิดชอบคือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำ จะหลีกเลี่ยงละเลยไม่ได้ จึงใคร่ขอให้บัณฑิตศึกษาและสังวรระวังในความรับผิดชอบให้มากที่สุด ผู้ใดมีความรับผิดชอบจะสามารถประกอบกิจการงานให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่มุ่งหมายไว้ได้อย่างแน่นอน

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๙

๙. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ มีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ
๒. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ โรงเรียนพุทธิโสภณ ทำโครงการคุณธรรมด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยตระหนักว่าการกระทำเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตนเองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อส่วนรวมได้

๑๐. ปัญหา/อุปสรรค

ในช่วงแรกของการดำเนินการนักเรียนยังขาดความรับผิดชอบ ครูต้องควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

๑๑. ข้อเสนอแนะ

ควรจัดทำโครงการนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมและมีวินัยในตนเองอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕/๕ ช่วยกันรับผิดชอบทำสิ่งประดิษฐ์จากถุงนม

รูปภาพผลงานที่สำเร็จแล้ว

ชุดรีไซเคิล

ดอกไม้ประดิษฐ์

ที่รองแก้ว

ผ้ากันเปื้อน